

כל שעה פרק שני פסחים

כ.ו.

עין משפט נר מצוה

סו א מיי פ"א מכלות
תמן ד' ד סמנ לאון
ע:
ב מיי פ"ב מכל אסורי
מונח הלכה ז:

מוסף תוספות

א. הואיל ומותר לרב אחא
לאכול חמץ של אחרים
לפרש"י. מוס' שאך.
ב. דקאמר אבל אתא אוכל
של אחרים ושל גבוה. שם.
ג. גבי הקדש דלא שייך
קלב"מ דאם לא כן אין לך
אדם שמועל בהקדש א"כ
בפסח נמי דאיכא כות
לחייב ולא הוה לן למימר
דקלב"מ. מוס' נמונת ל:
ד. ולא אמרינן דוקא
במיתה דגלי גלי אבל כי
איכא כות לא. שם.
ה. ולא אפילו אוכל תרומת
עצמו דלא גזל מידו משום
כפרה לעצמו וחושי
לכות. שם. ו. אבל
(ד)תשלומי קודש לא
משום כפרה הוא אלא
ממון חייבו הכבוד לשלם
מחמת שגול את הקדש.
מוס' שאך. ז. משום דבא
לכפרה. מוס' י"פ.
ח. פקדוש קדושת הגוף.
מוס' ה'הל"ט. ט. כי היא
חמץ. מוס' שאך. י. ולא
שייבא ביה מעלה. שם.
יא. אלא לכלבים כגון
קדשים שמחו או נטרפו
אבל הני אסורים מחמת
טרפות חולין שנתערבו
בהן אבל קדשים גופייהו
אם היה מכיר דחוו
לירידה שרי להאכילן
לכ"כ"ט ולכלבים. מוס'
וזמנין ע"א. יב. והיינו
שעמא. דדרישין ואלית
ולא לכלבין כלומר דבר
שאינו עומד אלא לכלבין
אבל הויכא דחוו לירידיה
אישתרו לגמרי. שם.

רבינו הגאון (המשך)

לפעמימה. דאיתמר אוכל
חמץ של נכרי שעבר עליו
הפסח, ליהוי ר' יהודה,
רבא אמר לוקה, דהא
סתמא קתי, לא שניא
ירושאל ולא שניא דבכרי.
חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו
עובר בלאו. ואמרין מאי
טעמייהו דר' יהודה, תלתא
קריא בחייב, חד לפני זמנו,
שנאמר לא תאכל עליו
חמץ והוא משעה ששית
עד שחשית הפסח, וחד
לאחר זמנו לא יאכל חמץ,
וחד תוך זמנו שחייב לאו
וברת, שנאמר כי כל אוכל
מהמחצת ומבחתה וגו', ולא
יליף שאור דאכילה משאור
דריאה. רב אחא בר יעקב
אומר אינו לוקה יליף
שאר כו', והדר בית רב
אחר בר יעקב, דתניא
האכל חמץ של הקדש
במועד מעל, ויש אומרים
לא מעל. מאן יש אומרים,
א"י חסדיה ר' נחוניא הוא
דפטר מחיוב כרת מן
תשלומין מחיוב מיתת
חמץ, וכיון שאוכל חמץ
בפסח חייב כרת ופטור
משלם קרבן מעילה. יב.
יוסף אמר בפודין קדשים
להאכילם לכלבים פליגי.
פי' התמזין הוא אצ"פ
שהוא קדש בין בפסח בין
לאחר הפסח אסור
באכילה, מיחו פודין אותו
להאכילו לכלבים, והרי
ממון הוא והנהגה ממון של הקדש מעל. ויש אומרים סבר אין פודין את הקדשים
להאכילם לכלבים.

ברין הוא דאפי' תוך זמנו מותר. פרש"י מותר באכילה וקשה
דאי אפשר אם לא יהא שלו זשעת אכילה דאם נתן לו
הנכרי הרי הוא שלו ואם גזל מנכרי הרי חייב באחריותו ולא גרע
מחמץ שחייב באחריותו דהוי כשלו ועוד לקמן דקאמר ואודו
לטעמייהו דפליגי בזמן שעבר עליו
הפסח לפלגו בפסח גופייהו א' ונראה
לרצ"ח דהא דקאמר אפי' תוך זמנו
מותר היינו בהגהה והא דקאמר רבא
אמה אובל של אחרים לאו דוקא
אי נמי אחר זמנו ומוני ומוני בשל
גבוה ג' קשה לפרש בתוך הפסח דאם
לא פדאו אסור בהגהה ואם פדאו
הרי הוא שלו ושמת ל"ל אכל אמה
נהנה משל גבוה שלא יהא אסור
חמץ אבל אסור הקדש יש:

מאן יש אומרים ר' נחוניא. תימה

(ל"י דמאי דליף אסון אסון
כריש שלו נערו' (כמוני' ג.) (ו') ואית ליה
מיתה צדי שמים פטור מן התשלומים
ל' נחוניא אם כן לרבי דאמר לקמן
(דף ג.) הויד זמעייהו זמיתה אמאי
פטור כרת מתשלומים והא אצ"ג
דבעלמא פטור מיתה מתשלומים הכא
לא פטר דגלי לן קרא^א דזשוגא חייב
וה"ה כרת אצ"ג דזכרת הוא זמנו
זשוגא יסחייב ו'אור"י דזמיתה דגלי
לן קרא דלא פטרה הכא מתשלומים
גלי זכרת דלא גלי לא גלי וא"ת והא
אמר לקמן (דף לא:) האוכל תרומת
חמץ בפסח זשוגא משלם קרבן וחושי
ומוקמי' לה כו' נחוניא ואפי"ה מייחייב
זתשלומין משום דכי היכי דלא מייפטר
מתשלומין משום חייב מיתה דתרומה
הכי נמי לא מייפטר משום כרת של
חמץ ו'אור"י דתשלומי תרומה מחמת
כפרה הם דמוכח זמסכת תרומות
(פ"ו מ"ב) דתנן אם רצה כהן לנמול
אינו יכול לנמול^ו וכיון דכפרה הוא
אין כרת פוטרו משום קם ליה דזכרה
מיניה ותעד דהא מתן דלא יליף אסון
אסון ולא אפרן מן זמנין שמים
מתשלומין אם כן כולל תרומת חמץ
אמאי משלם דלא שייך למימר כיון
שמיתה אינה פוטרת ה"ה כרת דהא
מיתה לא פטרה זשום מקוס אלף
ע"כ מטעם כפרה הוא ו'אור"י
דהכא אחי אליצא דרצנן דאמרי'
הויד זמעייהו ז'אורההה"ט:

רבי נחוניא היא. אצ"ג דהכא

זשוגא איירי מדקמי' מעל
ולא מעל מ"מ קיימא לן כחוקיה
דאמר"י חייבי מיתות שוגגין פטורים
מן התשלומין וה"ה כרת ל' נחוניא
הקשה רצ"ח אמאי פטורין הכא
מקרבן מעילה משום דקם ליה
זכרה מיניה ה'ה אחר בהזמנע (שם ד:)
המוזיל אובלים כלי
שגג ז'אובלים והויד כלי חייב על האובלים
מתנת ועל הכלי קטילה
אלמא קם ליה דזכרה מיניה לא פטר
מקרבן (ו) ומיין כן דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין
אשם מעילות ז'ה אלא כשיש
קרבן וחומש: א"י פודין את הקדשים
ובו'. הקשה ה"ה דצ"ב
זכירות (דף יד:) משמע דלא פליגי
אפי' בקדושת דמים ו

למנומן^ה אבל קדם מומן להקדישן
הואיל ומעולם לא קדשו קדושת הגוף
כ"ע מודים דפודים והכא משמע
דפליגי אפי' בקדושת דמים ו
ואי' ר"י דה"ק אין פודין מדרצנן
ואין לתמוה אטו משום חששא
דרצנן נפקיע מעילה דאורייתא
דכיון דאמרו רצנן אין פודין
ואם שואר ע"כ ו'הא דאמר
בהתערבות (וזכום ע"א) ונתערבו
זשור שזעזדה וכו' זכללאים
קמפילגי והשתא מ"כ ז'אכיל
לכנבים ולשאר צדקה עריפה
אסורה ליה אחי שפיר אפילו
למאן דאמר אין פודין דהא
לעוין היינו היכא דלא חוו
לחלם אס' היו ניכרים דהא רצי
עקיבא שרי זכירות (דף ז.)
לזמן נכרי על הכבוד וז'אוחסם
צפ' זטבל יוס (דף קד.) ו'מוכח
שר' עקיבא אוקר זכור טריפה
זעל מוס להאכיל לכלבים
שפילו העור אסור כשנמלא
טריפה קודם הפשט והיכא
זשרי לישאל איתקש לזכי
ולאלי' ו'א"י פודין. תימה
לר"י אצ"ג דאין פודין נמעול
דהא לאחר ששחרף ונעשה
אפר יכול לפדותו

דישראל נמי מישאל שרי. בהגהה לאחר זמנו:
לעולם ר' יהודה היא. דאצ"ג
דפסקא ליה מקרפי ללאחר
זמנו אסור קרא זשאר דישאל
קאמר אבל דנכרי שרי: ויוליף
שאור דאכילה. כלומר חמץ
דגזי לא יאכל משאור דראייה
ומותר חמנו של נכרי אף
באכילה ואפי' זכסח מן
המורה: לעולם ר' שמעון
היא.

לדמר מדאורייתא לא מיתסר
חמץ אחר זמנו הלכך דנכרי שרי
ומינהו דישראל אסור מקנסא
דקנסויהו רצנן משום דאצ"ג
דעבר זבל יראה: זשאלא
לרצא. לדמר זעמא דלשאר
זכנהא משום קנסא דעבר
זבל יראה הוא היינו דתנא
מתני' אסור משום לא יראה
כך: ואודו לטעמייהו. רבא ורז
אחא בר יעקב: מעל חייב
קרצנ מעילה דקצצר חמץ
דהקדש זכסח זכ דמים הוא
ואפסדיהו להקדש כו' זשמעון
דאמר חמץ לאחר הפסח
מותר ואצ"ג דקנסא קנים
ז"מ זכמלו של הדיוט הואיל
ועבר עליו זבל יראה

אבל הוא דתנא אסור משום לא
יראה כך: ואודו לטעמייהו. רבא ורז
אחא בר יעקב: מעל חייב קרצנ
מעילה דקצצר חמץ דהקדש
זכסח זכ דמים הוא ואפסדיהו
להקדש כו' זשמעון דאמר
חמץ לאחר הפסח מותר ואצ"ג
דקנסא קנים ז"מ זכמלו של
הדיוט הואיל ועבר עליו זבל
יראה אבל היא דהיתירא שהיי'
גזיה דאמר מר (לעיל דף ה:)
אכל אמה רואה של אחרים
ושל גבוה אחר הפסח הוה
מוזין ליה גיזר לישאל ואכלי
ליה: ויש אומרים לא מעל
דכמפרש להאיל ותמייב כרת
משום אסור פטור מן התשלומין
כרצי מוזיל וזמקוס שאין קרבן
אין חומש ואין מעילה: אס'
יוה"כ זכסח. המדליק חמץ
דגיש צויה"כ ותמייב כרת פטור
מן התשלומין כאילו הדליק
זכסח שהו' מתחייב זכסחו
מיתה ז"ד דשפיטא לן דפטור
מלשם דכתיב (שמות כא) ולא
יהיה אסון עונש עשש ה'ה אם
אסון יהיה לא יענש אפי' יוה"כ
שמינתו צדי שמים שנכרתים
חיי וזניו אסון הוא קריי שנה'
(זכר"ש) זכר"ש אסון הלכך פטור
מלשם והכי פרשין לה זכלו
נערותו". יש טועים דקשיא
להו כי פטר ר' נחוניא זמנו
דכרת זכר כרת הוא והכא
זשוגא עסקין מעל זשוגא
ללא זכר כרת הוא וטעות
הוא זו דגזי חמץ מויד הוא
וגזי הקדש שוגג הוא ללא
ידע שהו' של הקדש: ורז

הואיל עלמא עמו דישראל
אסור משום לא יראה אבל
אסור משום לא יראה כו' ויש
אומרים לא מעל דכמפרש
להאיל ותמייב כרת משום
אסור פטור מן התשלומין
כרצי מוזיל וזמקוס שאין קרבן
אין חומש ואין מעילה: אס'
יוה"כ זכסח. המדליק חמץ
דגיש צויה"כ ותמייב כרת פטור
מן התשלומין כאילו הדליק
זכסח שהו' מתחייב זכסחו
מיתה ז"ד דשפיטא לן דפטור
מלשם דכתיב (שמות כא) ולא
יהיה אסון עונש עשש ה'ה אם
אסון יהיה לא יענש אפי' יוה"כ
שמינתו צדי שמים שנכרתים
חיי וזניו אסון הוא קריי שנה'
(זכר"ש) זכר"ש אסון הלכך פטור
מלשם והכי פרשין לה זכלו
נערותו". יש טועים דקשיא
להו כי פטר ר' נחוניא זמנו
דכרת זכר כרת הוא והכא
זשוגא עסקין מעל זשוגא
ללא זכר כרת הוא וטעות
הוא זו דגזי חמץ מויד הוא
וגזי הקדש שוגג הוא ללא
ידע שהו' של הקדש: ורז

הואיל עלמא עמו דישראל
אסור משום לא יראה אבל
אסור משום לא יראה כו' ויש
אומרים לא מעל דכמפרש
להאיל ותמייב כרת משום
אסור פטור מן התשלומין
כרצי מוזיל וזמקוס שאין קרבן
אין חומש ואין מעילה: אס'
יוה"כ זכסח. המדליק חמץ
דגיש צויה"כ ותמייב כרת פטור
מן התשלומין כאילו הדליק
זכסח שהו' מתחייב זכסחו
מיתה ז"ד דשפיטא לן דפטור
מלשם דכתיב (שמות כא) ולא
יהיה אסון עונש עשש ה'ה אם
אסון יהיה לא יענש אפי' יוה"כ
שמינתו צדי שמים שנכרתים
חיי וזניו אסון הוא קריי שנה'
(זכר"ש) זכר"ש אסון הלכך פטור
מלשם והכי פרשין לה זכלו
נערותו". יש טועים דקשיא
להו כי פטר ר' נחוניא זמנו
דכרת זכר כרת הוא והכא
זשוגא עסקין מעל זשוגא
ללא זכר כרת הוא וטעות
הוא זו דגזי חמץ מויד הוא
וגזי הקדש שוגג הוא ללא
ידע שהו' של הקדש: ורז

רבינו הגאון

הא אמר לאחר זמנו
דישראל נמי שרי בהגהה,
אי ר' יוסי הגלילי כו'. וז'אוקמה
רב אחא בר יעקב כו' יהודה,
ואמר דר' יהודה יליף שאור דאכילה
שנאמר שבעת ימים שאור
לא ימצא בביתכם וכתיב
אוכל ממחצת, אוכל
תשביחו שאור מבתיכם כי
כל אוכל חמץ וגו'. ויליף
האי שאור דאכילה משאור
דראה שנאמר בלא יראה
לך שאור, ומפרש בלאו
דריאה לך, ומרשין ביה
שלך א' אתה רואה אצל
אתה רואה של אחרים אבל
גבוה. ובדין הוא דלייתי
במתני' חכ', חמץ של נכרי
שעבר עליו הפסח מותר
באכילה, ובתוך זמנו נמי
מותר בהגהה. ואייירי דבעי
מינתו סיפא ושל ישראל
אסור, דאפילו בהגהה נמי
חמץ ישראל שעבר עליו
הפסח אסור, תנא עריש
נמי של נכרי שעבר עליו
הפסח מותר בהגהה. רבא
אמר מחייב ר' שמעון היה
דברייה ליה אשמועינן
ולאחר זמנו אסור מעל
עליו בלא כלום, ומתי'
דקתיני ושל ישראל אסור
לאחר זמנו, קנסא הוא
דקניס ליה, משום דשהיה
גביה ועל עליה על לא
יראה רבא אצ"ג רבא ימצא
בשלמא לרבא דאוקמה
למתני' כו' שמעון ומושם
דערב על לא יראה קנסויהו,
היינו דקתיני במתני' ושל
ישראל אסור משום
שנאמר לא יראה לך, אף
לרב אחא דאוקמה כו'
יהודה, משום דלא תאכל
מבעי ליה למיתא. ומשני רב
אחא בר יעקב מי סברת אסיפא
דקתיני ושל ישראל אסור קאי, לא
אישתא קאי וחייב קתינן
של נכרי מותר, שנאמר
לא יראה לך שאור, ויליף
שאר דאכילה משאור דריאה
כדאמרן. ואודו

דמים הוא ודר' נחוניא לית
ליה: ומאן דאמר לא מעל
סבר אין פודין. הלכך לא חוי.
ופלוגתא דנחא היא זתמורה
(דף לא.) זוזכ"ה ו'הא גזיה
זשור ולא חזב ואכלת ולא
לכלבים מנאין שאין פודין
ואיכא דדריש תזבח ואכלת
אין לך זכה היסר אכילה
אלא לאחר זביחה למעוטי
גזיה וחזב אכל לא לכלבין
לא דריש: להא

(א) לעיל ה: זכג.). (ב) לקמן
ל, a "ע"פ מ"ש
מוס' ז"ב: זכג. ד"ה מאן
וכו יתפרש נמי הכא.
(ג) תמונת ל' שבעות
לג. לקמן לג. ו'נגילה ז'
עו. שבעות ז"א: תמורה
מוספתא ז"ב: פ"ו ה"ה.
(ד) זכרותו: טו. תמורה
ז. לא. לג: ו. זכרותו
עו. שבעות ז"א: תמורה
מוספתא ז"ב: פ"ו ה"ה.
(ה) זכר"ש ז"ב: טו ו'ע"ש
מוס' תמונת ל' ד"ה
ז"א. ו' תמונת ז"א:
(ו) זכר"ש ז"ב: טו ו'ע"ש
דמ"ה (ז) ו'ע"ש ז"ה
ד"ה אחר ר' עקיבא.